

VIERING VAN GOEDE VRIJDAG

Deze viering wordt verzorgd door:

Joke Goudriaan en Mia Forma
Jan van Veldhuizen (*organist*)
Bruin Wallenburg (*koster*)

Vrijdag 29 maart 2024

Protestantse gemeente 'de Graankorrel'

Kruisweg, de 14 staties

Bij beelden van de schilder Gilbert Blanquefort († 2010) in de kerk van Trôo, Loire et Cher, romaans kerkje uit de 11^e eeuw.

De teksten die we in deze liturgie gebruiken zijn, op een paar kleine aanpassingen na, de teksten die Gilbert Blanquefort als toelichting bij zijn schilderijen heeft geschreven.

Overwegingen van Blanquefort bij het schilderen

Ik heb op een nieuwe manier de staties van de Kruisweg willen benaderen. Zeker is het lijden van Christus smartelijk geweest, maar moet dat lijden dan zo wreed getoond worden, zonder hoop, verpletterend, met geen enkele andere afloop dan de dood? Zonder dat er uitzicht is op hoop, liefde, verlossing.

Daarbij komt dat ik altijd gefascineerd geweest ben door de hand: de hand die zegent, de hand die verbindt, de hand die kalmeert, bijeenbrengt, de hand die handelt, ordent, vergeeft.....

Ik denk dus dat de veertien staties op geen andere manier verbeeld kunnen worden dan door de hand van Christus en van diegenen die Hij ontmoet op deze kruisweg. Bovendien is er dan ook geen afbeelding van zijn gezicht, getekend door zijn huidskleur, zijn afkomst, de tijd waarin Hij leefde. Sommige kunstenaars worden daardoor zeker geïnspireerd, maar andere worden geblokkeerd.

Dus, laat alleen *de hand* onze aandacht vasthouden en onze verbeelding in gang zetten, zodat we in staat zijn een persoonlijke voorstelling te maken. De hand wordt zo een symbool, ruim en open, waardoor wij in staat zijn innerlijk en hoogstpersoonlijk te voelen wat de kruisweg ons te zeggen heeft.

Ik heb de vorm van een vierkant gekozen waarin is afgebeeld een cirkel van ruw doek, de blote hemel voorstellend, naar het beeld van een naakte Christus, in tegenstelling tot het vergulde kader, beeld van alleen maar materie.

Introductie

Verhalend en mediterend,
 gaan we de laatste weg van Jezus.
 Biddend en mediterend
 verbinden we ons met al die mensen
 die de kruisweg van verdriet en rouw moeten gaan.
 We gaan die weg,
 opstandig is ons hart soms om zoveel verdriet,
 hopen op uitzicht, Pasen.

Eerste statie

Jezus wordt ter dood veroordeeld. Zijn handen zijn gebonden. Hij blijft bidden. Terzijde: een hand die het symbool is van de menigte die Jezus veroordeelt.

*Heer, help mij niet te oordelen over anderen,
 hen ook niet te veroordelen, maar hun met
 vriendelijke aandacht tegemoet te treden.*

Tweede statie

Jezus moet zijn eigen kruis dragen. Het is de stam van een boom en niet, zoals afgebeeld in de loop van de eeuwen, een kruis gemaakt van planken.

*Heer, help mij inzicht te krijgen in mijn eigen
 leven, niet te geloven in het noodlot, niet te
 denken dat mijn leven een kruis is, onmogelijk te dragen; help
 mij vol te houden.*

Zingen: lied 558: 1, 6, 7

1 Je - zus, om uw lij - den groot,
om uw le - ven en uw dood
die vol - bren - gen 't recht van God,
Ky - ri - e e - lei - son.

- 6 Om het zwijgen, het geduld,
waarmee Gij de wet vervult,
als men vruchtloos zoekt naar schuld,
Kyrie eleison.
- 7 Om het woord van goddelijk recht
dat Gij tot uw rechters zegt,
– zelf hebt Ge uw geding beslecht, –
Kyrie eleison.

Derde statie

Jezus valt voor de eerste keer. Hij houdt
zichzelf met zijn hand staande.

*Heer, help mij mijn problemen te boven te
komen, niet te wanhopen en te kiezen voor de
makkelijkste oplossing.*

Vierde statie

Jezus ontmoet zijn moeder. Hun twee handen raken elkaar nauwelijks, maar zij beiden voelen een stroom van liefde. Maria wordt getroost.

Heer, help ons ons geloof te verdiepen en elkaar tot troost te zijn.

Zingen: lied 573: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 (*organist speelt twee keer voor*)

1 Moe-der stond door smart be-van-gen
 en met tra-nen langs haar wan-gen
 waar haar zoon ge - krui-sigd hing

- 2 en het was haar in haar lijden
 of een zwaard haar kwam doorsnijden
 dat dwars door het hart heen ging.
- 3 Hoe verdrietig en verloren
 was de toch zo uitverkoren
 moeder die Hem 't leven gaf.
- 4 Ze moest klagen, ze moest rouwen
 en ze beefde bij 't aanschouwen
 van zijn vreselijke straf.
- 6 Wie zou tranen binnenhouden
 als hij dat verdriet aanschouwde
 van de moeder bij haar kind?

- 7 Zij zag wat Hij heeft geleden
voor het kwaad dat mensen deden,
zag de zweepen, zag het slaan,
- 8 hoorde 't kind, door haar gedragen,
stervende om bijstand vragen,
zag hoe Hij is doodgegaan.

Vijfde statie

Simon van Cyrene helpt Jezus zijn kruis te dragen. Hij gebruikt - onwillig - maar één hand bij het dragen, omstanders hebben hem als drager aangewezen.

Heer, help ons te delen in de zorgen, maar ook in de blijdschap van onze naasten, help ons hen te zien als beeldragers van U.

Zesde statie

Veronique veegt het gezicht van Jezus droog. Met zijn hand houdt Jezus de doek vast die hem verfrist, met haar hand ondersteunt Veronique hem. Zo krijgt zijn gezicht een transparante glans.

Heer, help ons mee te voelen en mee te leven, troost te brengen aan diegenen met wie wij dagelijks omgaan.

Zevende statie

Jezus valt voor de tweede keer. Steeds vermoeider houdt hij zich amper staande, zijn hand verkramp en vol pijn.

Heer, help ons op te staan en ons tot U te keren.

Zingen: lied 547: 1, 2, 3, 6

1 Met de boom des le-vens we-gend op zijn rug
 droeg de He-re Je-zus Go-de goe-de vrucht.
refrein:
 Ky-ri - e e - lei - son, wees met ons be - gaan,
 doe ons weer ver-rij-zen uit de dood van - daan.

- 2 Laten wij dan bidden in dit aardse dal,
 dat de lieve vrede ons bewaren zal,
 Kyrie eleison, wees met ons begaan,
 doe ons weer verrijzen uit de dood vandaan.
- 3 want de aarde vraagt ons om het zaad des doods,
 maar de hemel draagt ons op de adem Gods.
 Kyrie eleison, wees met ons begaan,
 doe ons weer verrijzen uit de dood vandaan.
- 6 Met de boom des levens doodzwaar op zijn rug
 droeg de Here Jezus Gode goede vrucht.
 Kyrie eleison, wees met ons begaan,
 doe ons weer verrijzen uit de dood vandaan.

Achtste statie

Jezus troost de vrouwen van Jeruzalem. Wijd open strekt hij zijn hand over ieder van ons uit.

Heer help ons te geloven in uw blijde boodschap, opdat ons leven daardoor geïnspireerd wordt.

Negende statie

Jezus valt voor de derde keer. Hij is uitgeput en wordt verpletterd onder het kwaad in de wereld. Zijn hand verkrampst bij zijn poging om nog meer steun en kracht.

Heer, help ons niet steeds te vervallen in dezelfde liefdeloze fouten, maar enthousiast en stralend opnieuw te beginnen.

Luisteren: lied 560: 1, 2, 3 (opname uit 'Petrus in het land', KRO-NCRV)

- 1 Hij ging de weg zo eenzaam
tot in Jeruzalem.
Geen vriend kon langer meegaan,
geen mens hield nog de wacht met hem.
Hij ging die weg voor hen.
Hij deed dit ook voor hen.
- 2 Hij ging de weg zo eenzaam
tot in Jeruzalem.
De beulen die hem sloegen,
bespotten met een doornenkroon.
Hij zweeg en leed voor hen,
Hij deed dit ook voor hen.

- 3 Hij ging de weg zo eenzaam.
 Hij droeg zijn eigen kruis.
 Hij bad: Mijn God, vergeef hen!
 Hij leed en stierf op Golgotha.
 Hij deed dit ook voor ons,
 voor allen, ook voor ons.

Tiende statie

Jezus worden zijn kleren uitgetrokken. Tot op het laatst ondergaat hij de vernedering, hem opgelegd door de mensen. Zijn handen gevouwen.

Heer, help ons de ander te respecteren en niet te begeren wat van die ander is.

Elfde statie

Jezus wordt aan het kruis genageld. Zijn lichaam en zijn hart worden verscheurd door de wreedheid van de mens.

Heer, help ons mensen te blijven, geschapen naar uw beeld en ons verre te houden van geweld, afgunst en haat.

Twaalfde statie

Jezus sterft aan het kruis. Links en rechts van hem hangen – met touwen vastgebonden aan hun kruis – twee ter dood veroordeelden. De een vraagt vergeving, zijn hand is vol vertrouwen en ontspannen naar Jezus uitgestrekt, de ander blijft in verzet en balt zijn vuist.

Heer, help ons ons bewust te worden van uw grootse offer uit liefde voor ieder van ons; verlaat ons niet, wanneer wij het moeilijk hebben.

Zingen: lied van ds. Henk Aalbers, vers 5 en 6 (*melodie: lied 578*)

5 Heer, die men hoog aan 't kruishout hing,
 En om wiens kleed men lo - ten ging,
 wij blijven mach-te-loos hier staan:
 Red, Jo-den-ko-ning, ons be-staan!

- 6 Heer, rovers waren u nabij
 ter rechter- en ter linkerzij;
 wij staan zo ver van U vandaan:
 Red, Reddeloze, ons bestaan!

Dertiende statie

Jezus wordt van het kruis afgenomen. Zijn hand levenloos en bebloed.

Heer, help ons te bidden voor onze doden, die bij U geborgen zijn.

Luisteren: "Wir setzen uns mit tränen nieder"

(uit de Matthäus Passion van J.S. Bach – uitgevoerd door Bachkoor Holland & Concertgebouw Kamerorkest)

Veertiende statie

Jezus wordt in zijn graf gelegd.
 Zijn handen geopend naar de hemel.
 Hands van een mens, gekneusd en lijkkleurig.
 Hands van God, licht doorlatend, voorbode
 van de opstanding.

*Heer, U leeft, U heeft de dood overwonnen en onze
 liefdeloosheid; help ons te leven in geloof, hoop en liefde voor
 onze naaste.*

Zingen: lied 561: 1, 4, 5

1 O lief - de die ver-bor-gen zijt
 in die - pe stil-ten eeu-wig-heid,
 er-barm u o - ver ons be-staan,
 het wordt ver - ra - den en ver-daan.

- 4 O liefde uit de eeuwigheid
 die met ons mens geworden zijt,
 wij bidden, laat ons niet alleen
 in al het duister om ons heen,
- 5 opdat ook wij o Heer U niet
 verlaten in uw diep verdriet
 maar bij U zijn in al de pijn
 waarmee de mensen mensen zijn.

De Paaskaars wordt gedoofd

Zegenbede (*we gaan staan*)

Dat wij van hier mogen gaan als gezegende mensen,
in het vertrouwen dat God met ons is
in vreugde en verdriet, in licht en donker, in tijd en eeuwigheid,
op weg naar Pasen.
Amen.

In stilte verlaten we de kerk

Deze liturgie werd voorbereid door:
Joke Goudriaan, Truus Leene, Mia Forma en Jan van Veldhuizen.

De foto's van de staties zijn genomen door Jan en Joke
in de kerk van Trôo in de zomer van 2023.

